

Carte publicată cu sprijinul
Direcției Generale a Cărții, Arhivelor
și Bibliotecilor din cadrul
Ministerului Culturii din Spania

JUAN JOSÉ MILLÁS (născut în 1946, la Valencia) este considerat unul dintre cei mai importanți scriitori spanioli contemporani. După studii de filozofie și literatură (Universidad Complutense, Madrid) abandonate în anul al treilea – din cauza sterilității programei franchiste – și după diverse slujbe temporare, s-a dedicat scrisului. A început prin a publica un volum de poezie, apoi s-a orientat către proza de introspecție psihologică. Alienate, personajele sale se află în căutarea unei existențe autentice, încearcă să-și construiască o identitate proprie și să-și găsească punctele de referință într-un peisaj de multe ori inventat. Romanele lui Juan José Millás s-au bucurat de la bun început de succes în rândul publicului și al criticii, fiind încununete cu importante premii literare (Nadal, Primavera, Planeta etc.). A colaborat de asemenea la cotidiene ca *El Sol* și *El País* (pentru articolele sale a primit Premio Mariano de Cavia de Periodismo, 1999, și Premio de Periodismo Francisco Cerecedo, 2005).

Bibliografie selectivă: *Cerberos son las sombras*, 1974, Premio Sésamo; *Visión del ahogado*, 1977; *El jardín vacío*, 1981; *Papel mojado*, 1983; *Letra muerta*, 1984; *El desorden de tu nombre*, 1986; *La soledad era esto*, 1990, Premio Nadal; *El orden alfabético*, 1998; *Dos mujeres en Praga*, 2002, Premio Primavera; *Cuentos de adúlteros desorientados*, 2003; *Laura y Julio*, 2006; *El mundo*, 2007, Premio Planeta, Premio Nacional de Narrativa; *Los objetos nos llaman*, 2008.

Traducătoarea, FLORENTINA HOJBOTĂ, a absolvit Facultatea de Litere a Universității din București și este redactor de carte. A mai tradus *Despre Roderer* de Guillermo Martínez (apărut în „Cartea de pe noptieră”) și *Nici o veste de la Gurb* de Eduardo Mendoza.

Juan José Millás

Două femei la Praga

Traducere din spaniolă de
FLORENTINA HOJBOTĂ

HUMANITAS

BUCUREȘTI

Colecție inițiată de Ioana Pârvulescu

Redactor coordonator al colecției: Mona Antohi

Coperta: Andrei Gamarț

Tehnoredactor: Manuela Măxineanu

Corector: Anca Drăghici

DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la „Fed Print“

Juan José Millás

Dos mujeres en Praga

Copyright © 2002 by Juan José Millás

All rights reserved.

© HUMANITAS, 2010, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MILLÁS, JUAN JOSÉ

Două femei la Praga / Juan José Millás;

trad.: Florentina Hojbotă. – București: Humanitas, 2010

ISBN 978-973-50-2593-9

I. Hojbotă, Florentina (trad.)

821.134.2-31

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – C.P. 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Această carte îi e dedicată lui Isabel

În clipa în care Luz Acaso și Álvaro Abril s-au cunoscut, viețile lor s-au încurcat ca două capete de sfoară înăuntrul unui buzunar.

Luz, care ajunsese la Atelierele Literare atrasă de un anunț din ziar, a fost primită de Álvaro, care a invitat-o într-un mic birou cu cărți pe pereți și pe jos.

— Sunt Álvaro Abril, am vorbit la telefon.

— Da, zise ea.

— Dumneavoastră vă așezați aici, iar eu dincolo, adăugă tânărul arătând două scaune incomfortabile, plasate pe ambele laturi ale unei mese ieftine.

— Acum îmi vine s-o rup la fugă, mărturisii femeia descheindu-și paltonul, fără să-l dea jos, în timp ce lua loc.

— De ce? întrebă zâmbind Álvaro Abril.

— Nu știu.

Tânărul îi zise că activitatea principală a Ateliereilor Literare erau cursurile de scriere creativă.

— Dar mai facem și altele, cum se vede din anunțul care v-a adus la noi.

— Și vin oameni să se înscrie? întrebă ea.

— Încep să vină. La Barcelona se lucrează cu rezultate bune de patru sau cinci ani. La Madrid noi am fost primii. Multor oameni, când ies la

pensie sau au mai mult timp liber decât de obicei, le surâde ideea de a scrie romanul vieții lor, dar, pentru a scrie, ca pentru orice altceva, e nevoie de pricepere. Noi venim cu această pricepere. Oamenii vin cu viața lor, iar noi venim cu priceperea. Și nu e vorba doar de „a scrie bine“, ci de a alege și articula materialul. În realitate, a scrie o biografie seamănă cu a scrie un roman, care apoi poate fi dăruit copiilor sau nepoților. Reprezintă o formă de a dăinui, la fel cum cineva dăinuie într-un album cu fotografii de familie, nu?

Luz Acaso nu putu să nu-și spună că Álvaro Abril învățase pe dinafară toate acele informații. Părea un ucenic care practică un negoț ce-l depășește. Probabil că leafa lui depindea de oameni ca ea, care să pice în plasă.

— Mă rog, eu n-am ieșit la pensie. Am doar patruzeci de ani, zise mimând o ofensă pe care poate nici n-o simțise.

— Este evident că nu aveți vârsta pentru a ieși la pensie, iertați-mă. Mă refeream la tipul de client care se întâlnește cel mai des, dar poți simți nevoia să-ți povestești viața la orice vârstă. Dumneavoastră de ce credeți că vă doriți asta?

Luz Acaso îl privi pe tânăr drept în ochi și spuse:

— Pentru că am rămas văduvă.

Rosti propoziția asta, *am rămas văduvă*, și după un scurt frison se puse pe plâns, spre surprinderea lui Álvaro Abril, care rămase tăcut și perplex la celălalt capăt al mesei.

Cineva deschise ușa biroului și, remarcând că se întâmpla ceva ciudat, o închise la loc și dispăru. Invazia aceea curmă violent plânsul lui Luz Acaso,

care-și ceru scuze în timp ce ducea o batistă de hârtie la ochi.

— Unii, observă Álvaro Abril, cred că pentru a-și povesti viața e nevoie să înceapă cu începutul: anul și locul nașterii et cetera. Dar se poate începe cu sfârșitul, sau cu mijlocul, cu ce vrea fiecare. Eu nu sunt sigur că lucrurile vin unele după altele. De multe ori vin întâi cele care în ordine cronologică apar mai târziu. Dacă dumneavoastră vreți – sau aveți nevoie – să începeți cu decesul soțului, putem începe de aici și apoi mergem încotro vă îndeamnă memoria sau sentimentul. Important e ca întâmplările pe care le vom alege să fie încărcate cu o semnificație importantă, pentru ca relatarea să aibă suflu. Și asta v-o spun din convingerea că viața, dacă e ceva, asta e: o relatare, o poveste care merită povestită oricând.

Álvaro Abril vorbea despre părțile componente ale biografiei ca un biolog despre un organism animal, iar asta îi produse lui însuși o oarecare uimire, ca și cum tocmai ar fi descoperit că exista o anumă familiaritate nebănuită între faptul de a scrie și cel de a trăi. Atunci se deschise din nou ușa și cineva îi făcu un semn, căci se uită la ceas și spuse, cu o figură dezgustată, că trebuia să plece la curs, dar, dacă Luz voia să continue proiectul, aveau de stabilit detaliile practice. De regulă, adăugă, el lucra cu un magnetofon, dar își lua și notițe. După calculele lui, erau de-ajuns șase interviuri a câte o oră, însă nu avea reguli fixe. Puteau fi mai multe sau mai puține.

— Unii preferă biografiile scurte, alții pe cele lungi. O viață poate fi povestită în cincizeci de

pagini sau în cinci sute. Asta dumneavoastră hotărâți.

Luz Acaso fu de acord cu tot, și cu prețul unei ore de lucru, și cu cheltuielile de publicare a cărții, dacă la sfârșit ar fi dorit să scoată un tiraj oarecare. Voia să plece, dar avea să mai vină, fără doar și poate. Probabil se gândea că, cu cât se încheia mai repede acea întâlnire preliminară, cu atât mai repede aveau să înceapă următoarele, așa că trebuie să se fi simțit ușurată când s-a ridicat de pe scaun, după ce a promis să apară în fiecare zi la douăsprezece. Álvaro Abril o însoți, împiedicându-se la fiecare pas, până la ușa Atelierelor Literare, unde își luară rămas-bun, în mijlocul grupurilor de tineri care intrau și ieșeau cu brațele pline de caiete și cărți.

În timp ce trecea strada, își încheie paltonul, pentru ca apoi, în mod absurd, ajunsă lângă mașină, să și-l descheie din nou. Avea obiceiul de a-l da jos, punându-l pe bancheta din spate, ca să nu se șifoneze, dar îi era foarte frig și de data asta intră în automobil cu paltonul pe ea. Sediul Atelierelor Literare era situat la capătul unei străduțe cu vile vechi care începea din stația de metrou Alfonso XIII, pe lângă strada López de Hoyos, și se sfârșea violent în parapetul metalic al autostrăzii M-30. La intrarea pe străduța aceea, al cărei nume era Francisco Expósito, exista un indicator rutier care semnaliza drum înfundat.

Luz Acaso rămase câteva clipe pe gânduri în mașină. Când se pregătea să pornească, auzi niște lovituri în geamul din dreapta. Tresări, întoarse capul și văzu, de cealaltă parte a sticlei, o tânără cu un plasture pe ochiul drept și o haină de piele

de aceeași culoare ca plasturele: neagră. Avea părul foarte scurt și ciufulit.

— Ce e? zise Luz coborând geamul.

— Mergi în sus, spre Alfonso XIII?

— Da.

— Și mă poți lua și pe mine?

— Urcă.

Chioara urcă bombănind din cauza frigului de afară. Avea o mapă verde, de cauciuc, și o carte foarte ponosită. Luz porni mașina și o întrebă pe fata chioară unde voia să ajungă.

— Mi-e indiferent, răspunse.

— Ai cursuri la Atelierele Literare?

— Am venit să întreb cât costă, dar sunt mult prea scumpe pentru mine.

Chioara îi explică lui Luz că prestigiul acelei școli se datora în parte faptului că acolo lucra ca profesor Álvaro Abril, un tânăr scriitor care triumfase la douăzeci de ani cu un roman de mare succes, dar de-atunci trecuseră cinci ani fără să publice ceva. Se zvonea că ar trece printr-o criză, ceea ce-l făcea încă și mai atrăgător.

— Aș fi în stare să mă prostituez, numai să-mi predea el cursuri de scriere, încheie. E profesorul tău?

— E biograful meu, răspunse mirată Luz Acaso.

— Biograful tău? Cum adică biograful tău?

Luz începu să-i explice chioarei cum ajunsese la Atelierele Literare și brusc începu din nou să plângă.

— Iartă-mă, zise, nu știu ce-i cu mine.

— Oi fi slabă de înger.

— Nu-i vorba de asta. Doar că stăteam de două luni închisă în casă, fără să vorbesc cu nimeni,

când am citit anunțul Atelierele Literare în ziar și am stabilit întâlnirea. Două luni fără să vorbesc cu nimeni. Era cât pe ce să fac o nebunie, dar am dat peste anunț, și acum, că sunt fără vlagă, m-am pus pe plâns, iartă-mă.

Conducea în ritmul plânsului. Cu smuceli și cu frâne la care chioara rămânea indiferentă.

— Și de ce ai stat două luni fără să vorbești cu nimeni?

— Sunt în concediu medical pentru depresie. Sunt funcționară și m-am hotărât să nu mă mai întorc la birou niciodată, niciodată, dar ca să nu mă întorc trebuie să fiu și mai deprimată. Doctorul observă când te faci bine, așa că am stat două luni și m-am antrenat în ale depresiei ca să-mi fie prelungit concediul. Dar două luni fără să vorbești cu nimeni e prea mult. Înebunești. Atunci am văzut anunțul cu biografiile, am sunat la Atelierele Literare și am cerut o întâlnire.

În timp ce vorbea, condusesse în cerc, așa că erau cam tot în punctul de unde plecaseră. Tatona și cu vorbele, și cu mașina. Se înnorase și pe parbriz cădeau picături de apă compactă pe care tija ștergătorului o dădea cu un geamăt în lături. Cu o noapte în urmă ninsese slab, așa cum ninge la Madrid. Rămăseseră, prin unele colțuri, resturi dintr-o materie albicioasă.

— Și zici că Álvaro Abril e celebru? întrebă întorcându-se către chioară.

— Cunoscut, mai ales în mediile literare. Se spune despre el că e blestemat și toată lumea îi așteaptă al doilea roman. Dar n-o să-mi poată fi profesor. Cu-atât mai rău pentru el.

— Și tu ce scrii?

— Articole sau romane, depinde. Acum lucrez la ceva despre lumbago.

— Eu am lumbago, zise Luz Acaso.

— Atunci mi-ar prinde bine să vorbesc cu tine. Te grăbești?

— De ce să mă grăbesc? Cum ți-am spus, am stat două luni fără să vorbesc cu nimeni.

Brusc, ștergătoarele nu mai scârțâiră pe sticlă și se lăsă în mașină, între cele două femei, o liniște palpabilă, ca un val de binecuvântare.